

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1707

Q. 144. Quomodo aliquis ratione temporis excusetur à mortali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42515

si antè non potuerit fieri , aut si alioquin Barba
Tonfor esfet deferendus , aut si ideo die festo
tondeant, quia tum veniunt Rustici aut alii operari
aliis diebus impediti , poterunt enim tonderi
licèt barbi-tonfio ad longum tempus duraret.

§92 §. 5. Sartores, qui bonâ fide appromiserunt
vestem, quam re ipsa putaverant ante diem festum
perficiendam, excusantur, si, ut stent promissis
laborent post mediam noctem usque in Festum,
Laym. L. 4. T. 7. c. 4. n. 2. Dian. P. 4. T. 4. R. 62; intelligi
si ideo passuri esent incommodum, nam si excusari
possint, tenentur à labore abstinere.

§93 §. 6. Famulantes laborare possunt, si recusando
Dominos suos ad gravem indignationem com-
moverent, ex qua prudenter timerent incommoda
Illsung num. 177.

§94 Q. 144. Quomodo aliquis ratione temporis excusetur
à mortali. R. §. 1. *Azor, Bonac. Regin.* putant
esse mortale laborare ad horam; *Fagund* apud *Ills.*
num. 168. adjicit medium, vel pro summo
integrum quadrantem: *Castrop. & Trull.* ponunt
duas horas: è contrâ aliqui Canonistæ requirunt
tertiam partem diei, sed communiter ab omnibus
exploduntur. Non esse mortale per duas horas
laborare, est jam recepta nostrâ ætate sententia,
inquit *Tamb. L. 4. c. 3. §. 2. n. 1*; assentiuntur *Gran. &*
Ills. supra; *Dian. P. 5. T. 5. R. 6.* dicit non fore mortale,
si duæ horæ non excedantur; *Sanchez* dicit
minùs quàm duas horas non sufficere ad mortale,
testaturque juniores Theologos plùs quàm duas
requirere; & ratio potest esse, quia duæ horæ
videntur pars modica diei, utpote duodecima.
Fill. March. & Gobat in Clypeo num. 283. requirunt
tres horas, sed communior nunc & probabilior est
sententia

sententia, si saltem multum ultra duas horas laboretur, fore mortale.

§. 2. Non est mortale singulis Festis ad duas horas laborare, quamvis id velis facere & re ipsa facias toto anno, quia dies & labores illi non uniuntur in ordine ad constituendam materiam gravem pro inhonoratione alicujus Festi, *Sancti*. in Dec. L. 1. c. 4.

Q. 145. *Quid notandum circa forensia.* R. De his habet *Busenbaum* relatus num 583: aliqua tamen clarius explicanda sunt, ut etiam melius intelligatur, quandonam adfit excusatio.

§. 1. Per forensia intelliguntur actiones, quæ quamvis non sint serviles, tamen quia nimis distrahunt animum & cultum divinum impediunt, prohibentur, *Tit. de Feriis Cap. 1. Omnes dies Dominicos à vespera in vesperam cum omni veneratione decernimus observari, & ab omni illicito opere abstinere, ut in eis mercatum minimè fiat neque placitum, neque aliquis ad mortem vel ad pœnam judicetur, nec sacramenta, (id est, Juramenta) nisi pro pace vel alia necessitate, præstentur. Cap. ult. Debet judicialis strepitus diebus conquirere feriatis. Et post recensita Festa ordinaria in fine additur: Nisi necessitas urgeat vel pietas suadeat, usque adeo convenit ab hujusmodi abstinere, ut consentientibus etiam partibus, nec processus habitus teneat, nec sententia, quam contingit diebus hujusmodi promulgari: licet diebus feriatis, qui gratiâ vindemiarum vel messium ob necessitates hominum indulgentur, procedi valeat, si de partium processerit voluntate. Ex his inferunt communiter omnes, præter mercatum, principaliter prohiberi actiones judiciales, quæ dicuntur placitum, & sunt citatio partium; formatio processus sive cognitio causæ; & sententia;*

quæ